

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ ЩОДО НАДАННЯ ПОСЛУГ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

ГРАБИЛЬНІКОВА Олена Анатоліївна - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедра цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету ім. Олеся Гончара

<https://orcid.org/0000-0001-5523-6254>

УДК 351.74 : 342.922

DOI 10.32782/EP.2023.3.14

У науковій статті визначаються особливості оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації в адміністративному судочинстві щодо надання послуг у сфері соціального захисту населення. Автор обґрунтував доцільність удосконалення правового регулювання порядку проведення попереднього засідання до судового розгляду справи. Зокрема, вбачається за доцільне встановлення строків проведення підготовчого засідання з моменту надходження адміністративного позову, а також визначення випадків, коли не допускається примирення сторін.

Розглядаючи особливості оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації в адміністративному судочинстві щодо надання послуг у сфері соціального захисту населення, зазначимо, що загальноприйнятим для адміністративно-правової доктрини є підхід, відповідно до якого оскарження рішень, дій чи бездіяльності визнається стадією адміністративної процедури. За підходу, що оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта, який здійснює адміністративні процедури у сфері соціального захисту населення є стадією всієї адміністративної процедури надання такої послуги (хоча й необов'язковою), така стадія здійснюється як за загальними принципами судочинства, так і з огляду на спеціальні, за якими здійснюється державна політика щодо адміністративних процедур (наприклад, за принципами оперативності та своєчасності, раціональної мінімізації кількості документів і процедурних дій тощо.

Акцентовано увагу, що з наведених правових норм постає, що інвалідами війни є, зокрема, особи, які були залучені до складу формувань цивільної оборони та стали інвалідами внаслідок захворювань, пов'язаних із ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи. При цьому статус інваліда війни має підтверджуватись відповідним посвідченням, яке видається компетентним суб'єктом владних повноважень.

Ключові слова: адміністративне судочинство, оскарження, послуга, процедура, суб'єкт публічної адміністрації, соціальний захист населення.

З огляду на правозастосовну діяльність як судових органів, так і органів публічної адміністрації сьогодні питання оскарження результатів адміністративних процедур у сфері соціального захисту населення в Україні є актуальним та потребує детального розгляду. Зокрема, про важливість оскарження рішень, дій, чи бездіяльності органів публічної адміністрації з адміністративних процедур у сфері соціального захисту населення свідчать статистичні дані, відповідно до яких у 2023 – I півріччі 2023 р. із загальної кількості справ (14 514) у 3 154 адміністративному позові предметом оскарження є оскарження адміністративних процедур із соціального захисту населення, що складає майже чверть (23,4%) загальної кількості справ.

Зазначимо, що загалом тема оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів публічної адміністрації з надання адміні-

стративних послуг, процедур була предметом наукового розгляду Д. О. Власенко [1], О. С. Духневич [2], О. Ю. Іващенко [3]. З огляду на відсутність цілеспрямованих досліджень із питань оскарження результатів адміністративних процедур у сфері соціального захисту населення необхідно з'ясувати сутність такої процедури.

Аналіз наукових публікацій і нормативно-правової бази дав змогу Д. О. Власенко виділити такі ознаки оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів публічної адміністрації з надання адміністративних послуг: ініціативність із боку суб'єкта звернення, імперативність у правовому регулюванні, конкретність органу – адресата оскарження, чіткість процедури оскарження, результативність оскарження (індивідуальний акт типової форми, адміністративний акт у формі рішення тощо) [1, с. 66].

На підставі цих ознак учений пропонує визначити категорію «оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів публічної адміністрації з надання адміністративних послуг» як «нормативно врегульований порядок вчинення процесуальних дій, що забезпечують законний та об'єктивний розгляд справ в адміністративному та/або судовому порядку щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів виконавчої влади й місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб із приводу розгляду заяви фізичної або юридичної особи про видачу адміністративного акта (рішення, постанови або ухвали на отримання дозволу, ліцензії, реєстрації, посвідчення, сертифікату тощо)» [1, с. 66].

Такі висновки є дискусійними, оскільки на сьогодні спеціальним законом передбачається можливість оскарження результатів надання всієї сукупності адміністративних послуг (у тому числі у сфері соціального захисту населення) лише в судовому порядку. Також спеціальним законом надано право оскаржувати винятково дії чи бездіяльність посадових осіб, уповноважених відповідно до закону надавати адміністративні послуги [4] (рішення як результат надання адміністративної послуги до предмета оскарження нині не входить). Зазначене свідчить, що наведене визначення є перспективним, про-

понованим на майбутнє за відповідних змін у процедурі оскарження. Крім того, воно не охоплює можливість оскарження рішень, дій чи бездіяльності адміністраторів ЦНАП. Додатково зазначимо про недоцільність віднесення до спеціальних ознак цієї категорії ініціативності (заявницького характеру) з боку скаржника, оскільки підставою будь-якого судового оскарження є позов як звернення особи, яким остання визначає предмет спору, межі позовних вимог тощо.

З огляду на чинну редакцію Закону України «Про адміністративні послуги» від 6 вересня 2012 р. та окреслені зауваження пропонуємо оперувати категорією *оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації, який здійснює адміністративні процедури у сфері соціального захисту населення є передбачена законодавством процедура здійснення правосуддя з розгляду адміністративних позовів про визнання протиправними бездіяльності або дій (у тому числі з прийняття рішень) адміністраторів та посадових осіб, уповноважених відповідно до закону надавати адміністративні послуги.*

Таке визначення враховує основні аспекти, а саме:

- 1) порядок оскарження є судовим;
- 2) провадження, у якому здійснюється судочинство, є адміністративним;
- 3) предметом спорів є правомірність дій чи бездіяльності. При цьому законом не передбачається можливість оскаржувати безпосередньо рішення, проте можливо оскаржувати дії щодо прийняття рішення – результату адміністративної процедури. Наприклад, можна оскаржувати дії, що знайшли вияв у прийнятті рішенні про відмову в наданні адміністративної процедури «видача посвідчення учасника бойових дій»;
- 4) основними засадами процедури є відповідність вимогам справедливості та забезпечення ефективності поновлення в правах, за обов'язковості яких забезпечується правосуддя, а також принципам судочинства [5];
- 5) коло відповідачів складають посадові особи, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративної процедури. Так, підкреслено, що законодавець відповідальність за порушення вимог адміністратив-

ної процедури покладає безпосередньо на посадових осіб, а не загалом на відповідний орган, що є притаманним оскарженню більшості правовідносин в адміністративному судочинстві (наприклад, відповідачем в адміністративній справі про оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час податкової перевірки буде відповідна податкова інспекція, а не конкретна посадова особа, яка здійснювала перевірку). Правильне визначення відповідача має принципове значення для здійснення судочинства, відновлення порушених прав та упередження повторних порушень під час застосування законодавства з адміністративних процедур.

Зазначена загальна дефініція та її основні аспекти повною мірою відповідають сутності оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта, який здійснює адміністративні процедури у сфері соціального захисту населення, а тому не потребують додаткового навантаження й визначення.

Розглядаючи правові засади оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта, який здійснює адміністративні процедури у сфері соціального захисту населення, можемо стверджувати, що найбільш раціональним і практично значимим є поділ нормативно-правової бази (правових норм) на дві основні групи:

1) норми, що регламентують процесуальну діяльність судів із вирішення адміністративної справи;

2) норми, що застосовуються судом для вирішення адміністративної справи. Цю групу, у свою чергу, можна поділити на такі підгрупи:

а) які регламентують порядок і підстави для здійснення адміністративної процедури, що стала предметом звернення:

– загальні норми з питань адміністративних процедур;

– спеціальні норми, які регламентують адміністративні процедури, за отриманням якої звернувся позивач;

б) які визначають правовий статус учасників правовідносин адміністративних процедур у сфері соціального захисту населення.

До правових норм, що регламентують процесуальну діяльність судів із вирішення адміні-

стративної справи, можна віднести статтю 55 Конституції України (право людини й громадянина на захист від незаконних дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб), статті 124–129 Конституції України (засади здійснення адміністративного судочинства в державі) [6], положення кодифікованого закону – КАСУ [7], Закону України «Про доступ до судових рішень» від 22 грудня 2005 р. [8], Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень» від 25 травня 2006 р. [9] тощо.

Нормативні положення, що застосовуються судом для вирішення адміністративної справи, класифікуються за функціональністю таким чином:

а) регламентують порядок і підстави для надання адміністративної процедури, що стала предметом звернення:

– загальні норми з питань надання адміністративних процедур Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 р. [10], КАСУ [7] тощо;

– спеціальні норми з надання конкретної процедури, за отриманням якої звернувся позивач, закріплені в статті 46 Конституції України (право громадян на соціальний захист), статті 17 Конституції України (соціальний захист громадян України, які перебувають на службі в Збройних Силах України та в інших військових формуваннях, а також членів їхніх сімей), статті 24 Конституції України (соціальний захист материнства й дитинства) [6], Законі України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» від 16 грудня 1993 р. [11], Указі Президента України «Про питання щодо забезпечення реалізації прав дітей в Україні» від 16 грудня 2011 р. [12], Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей» від 8 жовтня 2008 р. [13], Наказі Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти України, Міністерства праці та соціальної

політики України «Про затвердження Правил опіки та піклування» від 26 травня 1999 р. [14] тощо;

б) визначають правовий статус і діяльність учасників правовідносин із відповідних адміністративних процедур у сфері соціального захисту населення: стаття 116 Конституції України (проведення політики у сфері соціального захисту населення покладено на КМУ) [6], положення Закону України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 р. [15], Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. [16], Закону України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 р. [17], Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 20 травня 1997 р. [18], Указу Президента України «Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади» від 3 жовтня 1992 р. [19], Указу Президента України «Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності» від 10 червня 1997 р. [20], Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про територіальні органи міністерства та іншого центрального органу виконавчої влади» від 25 травня 2011 р. [21] тощо.

Розглянемо специфічні риси суб'єктів правовідносин з оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта, який здійснює адміністративні процедури у сфері соціального захисту населення. Особливістю суб'єктного складу відносин оскарження є те, що ці відносини завжди повинні мати три складові [22, с. 154], тобто суб'єктів правовідносин із зазначеної проблематики доцільно поділити на такі три типи:

1) суб'єкт, чії дії або бездіяльність оскаржуються;

2) суб'єкт-оскаржувач;

3) суб'єкт, уповноважений розглядати таку категорію спорів.

Попередньо обгрунтовано, що суб'єктами, чії дії або бездіяльність оскаржуються, можуть бути суб'єкти владних повноважень, тобто посадові особи суб'єктів владних повноважень, уповноважені відповідно до закону Суб'єктів-скаржників можна

поділити на тих, які мають зацікавленість в оскарженні рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта, який здійснює адміністративні процедури у сфері соціального захисту населення (особи, чії права порушено), та суб'єктів, зацікавленість яких є суто юридичною (законні представники, прокуратура, інші органи контролю й нагляду тощо). З огляду на це особа, чії права, свободи або законні інтереси було порушено при здійсненні адміністративних процедур у сфері соціального захисту населення, не завжди є суб'єктом відносин оскарження (наприклад, неповнолітня особа, яка не має необхідного обсягу дієздатності), проте таке оскарження здійснюється в її інтересах. У цьому разі КАСУ в статті 13 визначає таких осіб, як «особи, які не брали участь у справі, проте якщо суд вирішив питання про їх права, свободи, інтереси чи обов'язки» [7].

Суб'єктами, уповноваженими розглядати спори аналізованої категорії, є суди. Незважаючи на обслуговуючий характер правовідносин із здійснення адміністративних процедур у сфері соціального захисту населення, останні є результатом здійснення владних повноважень суб'єктом, а тому оскаржуються в порядку адміністративного судочинства та за правилами підсудності, визначеними КАСУ [7], тобто до місцевих адміністративних судів. З огляду на відсутність особливої процедури оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта, який здійснює адміністративні процедури у сфері соціального захисту населення такі спори розглядаються за загальними правилами адміністративного судочинства, а отже, судові рішення місцевого адміністративного суду може бути оскаржено в апеляційному й касаційному порядку.

Одним із прикладів судових рішень у справах з оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта, який здійснює адміністративні процедури у сфері соціального захисту населення, є Постанова Київського апеляційного адміністративного суду в справі № 368/1544/15-а від 20 січня 2016 р., якою розглянуто апеляційну скаргу Управління соціального захисту населення Кагарлицької районної державної адміністрації Київської області на Постанову Кагарлицького район-

ного суду Київської області від 28 жовтня 2015 р. в справі за адміністративним позовом позивача до Управління соціального захисту населення Кагарлицької районної державної адміністрації Київської області про визнання неправомірними дії відповідача щодо відмови позивачу в наданні статусу інваліда війни та видачі відповідного посвідчення, а також зобов'язання відповідача встановити позивачу статус інваліда війни та видати відповідне посвідчення, що підтверджує вказаний статус.

Як встановлено судом першої інстанції та постає з матеріалів справи, позивач має статус особи, яка постраждала від Чорнобильської катастрофи, I категорії та є інвалідом II групи у зв'язку із захворюванням, пов'язаним із виконанням робіт щодо ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Так, 1 травня 1986 р. начальником цивільної оборони споживчої кооперації Київської області було прийнято наказ № 01, відповідно до якого з 1 травня 1986 р. в усіх організаціях і підприємствах споживчої кооперації Київської області необхідно було організувати роботу з виїздом членів правління облспоживспілки, голів і членів правління райспоживспілки та спеціалістів у населені пункти Чорнобильського району щодо забезпечення особового складу спецпідрозділів безперебійним харчуванням, товарами першої необхідності та вивозу матеріальних цінностей із торгових і виробничих підприємств споживчої кооперації.

Згідно з довідкою Кагарлицької міжрайбази Київської ОСС від 6 жовтня 1998 р. формування ЦО Кагарлицької МРБ ОСС було залучено до ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС із 27 квітня 1986 р. на підставі розпоряджень голови правління Київської ОСС.

Формування цивільної оборони, у тому числі невоєнізовані, утворювалися з метою виконання робіт із ліквідації наслідків аварій, катастроф і стихійних лих, а громадяни, які виконували роботи щодо ліквідації Чорнобильської катастрофи (аварії на Чорнобильській АЕС та її наслідків), залучалися до виконання цих робіт у складі формувань цивільної оборони (відповідно до інформа-

ційної довідки департаменту з питань цивільного захисту та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи Київської обласної державної адміністрації від 29 липня 2015 р. № 01.01-14\1020).

Позивач у травні 1986 р. працювала експертом від Кагарлицької МРБ Київської ОСС в управлінні будівництва Чорнобильської АЕС АТП, що підтверджується відповідним табелем обліку робочого часу.

Позивач, вважаючи, що в неї є право на присвоєння їй статусу інваліда війни з видачею відповідного посвідчення, звернулася до суду із цим адміністративним позовом.

Судова колегія встановила, що суд першої інстанції, задовольняючи позовні вимоги, виходив із того, що дії відповідача щодо відмови позивачу в наданні їй статусу інваліда війни є неправомірними.

Дослідивши матеріали справи в їх сукупності, колегія суддів не погодилась із такими висновками суду першої інстанції, оскільки спірні правовідносини врегульовано Конституцією України, Кодексом адміністративного судочинства України, Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 28 лютого 1991 р., Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22 жовтня 1993 р., Постановою Кабінету Міністрів України «Про Порядок видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранів війни» від 12 травня 1994 р. № 302.

Так, відповідно до частини 2 статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень і в спосіб, що передбачаються Конституцією й законами України.

У статті 10 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 28 лютого 1991 р. встановлено, що учасниками ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС вважаються громадяни, які безпосередньо брали участь у будь-яких роботах, пов'язаних з усуненням самої аварії, її наслідків у зоні відчуження в 1986–1987 рр. незалежно від кількості робочих днів, а

в 1988–1990 рр. – не менше 30 календарних днів, у тому числі в проведенні евакуації людей і майна із цієї зони, а також тимчасово направлені або відряджені в зазначені строки для виконання робіт у зоні відчуження, у тому числі військовослужбовці, працівники державних, громадських, інших підприємств, установ та організацій незалежно від їх відомчої підпорядкованості, а також ті, хто працював не менше 14 календарних днів у 1986 р. на діючих пунктах санітарної обробки населення й дезактивації техніки або їх будівництві. Перелік цих пунктів визначається Кабінетом Міністрів України.

Згідно з пунктом 9 частини 2 статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22 жовтня 1993 р. до інвалідів війни належать також інваліди із числа осіб, залучених до складу формувань цивільної оборони, які стали інвалідами внаслідок захворювань, пов'язаних із ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи [23].

У статті 18 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22 жовтня 1993 р. закріплено, що ветеранам війни вручаються посвідчення та нагрудні знаки. Порядок виготовлення й видачі посвідчень і знаків встановлюється Кабінетом Міністрів України та міжнародними договорами, у яких бере участь Україна.

Пунктом 2 Порядку видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранів війни, затвердженого Постановою КМУ від 12 травня 1994 р. № 302, регламентовано, що посвідчення є документом, який підтверджує статус ветеранів війни та інших осіб, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22 жовтня 1993 р., на основі якого надаються відповідні пільги й компенсації.

У статті 22 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22 жовтня 1993 р. зазначено, що рішення підприємств, установ та організацій, які надають пільги, можуть бути оскаржені до районної державної адміністрації, виконавчого комітету міської ради або до районного (міського) суду.

Згідно із частиною 2 статті 2 КАСУ до адміністративних судів можуть бути оскаржені будь-які рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень, крім випадків, коли щодо таких рішень, дій або бездіяльності Конституцією чи законами України встановлено інший порядок судового провадження [24].

Частиною 1 статті 6 КАСУ регламентується право особи на судовий захист у разі, якщо рішенням, дією або бездіяльністю суб'єкта владних повноважень порушено її права, свободи чи інтереси.

Отже, з наведених правових норм постає, що інвалідами війни є, зокрема, особи, які були залучені до складу формувань цивільної оборони та стали інвалідами внаслідок захворювань, пов'язаних із ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи. При цьому статус інваліда війни має підтверджуватись відповідним посвідченням, яке видається компетентним суб'єктом владних повноважень [25].

Висновки. Розглядаючи особливості оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації в адміністративному судочинстві щодо надання послуг у сфері соціального захисту населення, зазначимо, що загальноприйнятим для адміністративно-правової доктрини є підхід, відповідно до якого оскарження рішень, дій чи бездіяльності визнається стадією адміністративної процедури. За підходу, що оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта, який здійснює адміністративні процедури у сфері соціального захисту населення є стадією всієї адміністративної процедури надання такої послуги (хоча й необов'язковою), така стадія здійснюється як за загальними принципами судочинства, так і з огляду на спеціальні, за якими здійснюється державна політика щодо адміністративних процедур (наприклад, за принципами оперативності та своєчасності, раціональної мінімізації кількості документів і процедурних дій тощо).

Література

1. Власенко Д. О. Поняття та сутність оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів публічної адміністрації з надання

адміністративних послуг. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2015. № 3. Т. 2. С. 64–67.

2. Духневич О. С. Проведення щодо оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Дніпропетровськ, 2012. 222 с.

3. Іващенко О. Ю. Оскарження адміністративних послуг у Великій Британії та Україні (порівняльно-правовий аналіз) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. К. : Нац. академія внутр. справ України, 2012. 234 с.

4. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 32. Ст.409.

5. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини третьої статті 120, частини шостої статті 234, частини третьої статті 236 Кримінально-процесуального кодексу України (справа про розгляд судом окремих постанов слідчого і прокурора).- *Вісник Конституційного суду України*. 2003.- № 1. с. 24

6. Конституція України від 28 червня 1996 року. Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

7. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35-36, № 37. Ст. 446.

8. Про доступ до судових рішень : Закон України від 22.12.2005 / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 15. Ст. 128.

9. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.05.2006 / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2006. № 22. Ст. 1623.

10. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-І України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314

11. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від

16.12.1993. *Відомості Верховної Ради*. 1994.- № 4. Ст.18.

12. Про питання щодо забезпечення реалізації прав дітей в Україні : Указ Президента України від 16.12.2011 № 1163/2011 // Урядовий кур'єр. – 2011. №239.

13. Про затвердження Порядку проведення діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.2008 № 905 // Урядовий кур'єр. – 2008. – №209.

14. Про затвердження Правил опіки та піклування : наказ Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти України, Міністерства праці та соціальної політики України від 26.05.1999 року №34/166/131/88 // Офіційний вісник України. 1999. № 26. ст.115.

15. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.

16. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.04.2011 № 3166-VI. Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №38. ст.385.

17. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20–21.- Ст. 190.

18. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997. Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.

19. Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади : Указ Президента України від 03.10.1992 № 493/92. URL.: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=493%2F92>.

20. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності : Указ Президента України від 10.06.1997 № 503/97. Урядовий кур'єр. 1997.

21. Про затвердження Типового положення про територіальні органи міністерства та іншого центрального органу виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів

України від 25.05.2011 № 563. Урядовий кур'єр. 2011. №112.

22. Лученко Д. Про правову природу оскарження рішень, дій або бездіяльності суб'єктів владних повноважень. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 4.- С. 152-160.

23. Leheza Ye., Len V., Shkuta O., Titarenko O., Cherniak N. Foreign experience and international legal standards of applying artificial intelligence in criminal proceedings. *Revista de la universidad del zulia*. 2022. Vol. 13, no. 36, 276-287. DOI: <https://doi.org/10.46925/rdluz.36.18.8>.

24. Leheza Ye., Odyntsova I., Dmytrenko N. Teoría y regulación legal del apoyo informativo de los procedimientos administrativos en Ucrania. *Ratio Juris Unaula*. 2021. Vol. 16, no. 32, pp. 291-306. DOI: <https://doi.org/10.24142/raju.v16n32a12.9>.

25. Leheza Ye., Savielieva M., Dzhafarova O. Structural and legal analysis of scientific activity regulation in developed countries. *Baltic journal of economic studies*. 2018. Vol. 4, no. 3, pp. 147-157. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-3-147-157>.

APPEAL OF DECISIONS, ACTIONS OR INACTION OF ENTITIES OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE ADMINISTRATIVE COURT REGARDING THE PROVISION OF SERVICES IN THE SPHERE OF SOCIAL PROTECTION OF THE POPULATION

The scientific article defines the specifics of challenging decisions, actions or inaction of public administration subjects in administrative proceedings regarding the provision of services in the field of social protection of the population. The author substantiates the expediency of improving the legal regulation of the procedure for holding a preliminary meeting before

the trial of the case. In particular, it is considered expedient to establish the terms of holding a preparatory meeting from the moment of receipt of an administrative claim, as well as to determine the cases when reconciliation of the parties is not allowed.

Considering the peculiarities of appeals against decisions, actions or inactions of public administration subjects in administrative proceedings regarding the provision of services in the field of social protection of the population, we note that the generally accepted approach for administrative legal doctrine is the approach according to which the appeal of decisions, actions or inactions is recognized as a stage of administrative procedure. According to the approach that the appeal of the decisions, actions or inaction of the entity that carries out administrative procedures in the field of social protection of the population is a stage of the entire administrative procedure of providing such a service (although optional), such a stage is carried out both according to the general principles of judicial procedure and with regard to the special ones according to which the state policy regarding administrative procedures is carried out (for example, according to the principles of efficiency and timeliness, rational minimization of the number of documents and procedural actions, etc.

Attention is drawn to the fact that from the above legal norms it appears that war disabled persons are, in particular, persons who were involved in civil defense formations and became disabled as a result of diseases related to the liquidation of the consequences of the Chernobyl disaster. At the same time, the status of a war disabled person must be confirmed by an appropriate certificate issued by a competent authority.

Key words: administrative proceedings, appeal, service, procedure, subject of public administration, social protection of the population.